

Hoe wil Jij Bewegen?

Reflectie op het Let's Gro Festival

LVBLCITY

Hoe wil Jij Bewegen?

Reflectie op het Let's Gro Festival

Eindrapport

Groningen, 14/01/2015
Auteur: Sascha Benes MSc
Lior Steinberg MSc

Let's Gro: Sport en beweging

Tijdens het Let's Gro festival, een initiatief van de gemeente Groningen over de toekomst van de stad, hebben wij ons bezig gehouden met sport en beweging in de openbare ruimte. Hoe doet men dat in Groningen en welke ingrepen kan men uitvoeren zodat de stad ook in de toekomst een plaats is waar iedereen graag sport en beweegt? In dit rapport lichten wij deze vragen toe, samen met lokale bewoners en de bezoekers van het festival.

BEWEGEN IN DE OPENBARE RUIMTE

De openbare ruimte kan, volgens de beroemde Deense architect Jan Gehl, ingedeeld worden aan de hand van drie verschillende activiteiten, namelijk: noodzakelijke-, optionele-, en sociale activiteiten. Het idee achter *Hoe wil jij bewegen?* is dat lichamelijke beweging niet enkel onder de noemer van optionele activiteiten valt, maar onder alle drie. Dat geeft de ruimte aan mensen om zowel bewust als onbewust voor een gezonde levensstijl te kiezen. Belangrijk hierin is dat mensen de mogelijkheid hebben om noodzakelijke activiteiten op een lichamelijk actieve manier te kunnen verrichten. In Groningen is dit in grote mate al het geval,

aangezien de fiets voor de meeste mensen een vanzelfsprekendheid is. Dit betekent echter niet dat er geen winst meer te behalen valt, daarom hebben we de bezoekers van *Let's Gro* gevraagd welke hindernissen zij momenteel ondervinden wanneer zij willen bewegen in de openbare ruimte en hoe de openbare ruimte aangepast kan worden om een actieve levensstijl zo veel mogelijk te faciliteren.

DE STAD VAN ONS ALLEN

Het belang van een actieve levensstijl neemt toe. De vergrijzing en de stijgende zorgkosten vragen om oplossingen die eerder voorkomen dan genezen. Zorgen dat mensen actief zijn, en blijven, is een manier om bij te dragen aan het bereiken van dit doel. Dit houdt in dat het belangrijk is dat mensen van alle leeftijden de mogelijkheid hebben om actief te kunnen zijn in de openbare ruimte. Als het aankomt op de optionele activiteiten, willen we dat mensen van alle leeftijden vaker kiezen voor de optie 'buiten'. Voor ouderen kan dit betekenen dat er genoeg bankjes zijn waarop zij af en toe kunnen uitrusten, en voor kinderen dat er een alternatief is voor de spelcomputer. Kortom, de openbare ruimte moet aan de behoeften van een breed scala aan mensen voldoen. Dit hoeft niet te betekenen dat er

Buiten sporten gaat niet enkel over sportveldjes, maar ook over de weg daar naar toe.

overall dure faciliteiten worden gebouwd die geschikt zijn voor gebruikers van verschillende leeftijden, liever niet. Tijdens *Let's Gro* werd deze boodschap ook verwoord door de Venezolaan-Canadees Gil Penalosa: "if you create a great city for an 8 year old and an 80 year old, you will create a successful city for all people". Ofwel, het streven naar multifunctionele ruimtes die geschikt zijn voor iedereen.

Met wie hebben we gesproken?

Tijdens de *Hoe wil jij bewegen?* workshop van het *Let's Gro* festival, is veel gesproken over de verschillende manieren waarop mensen hun openbare ruimte gebruiken. Eén opvallend detail was dat er bijna niemand sprak over de voetbalveldjes, basketbalveldjes en andere sportveldjes. De reden hiervoor is waarschijnlijk dat deze vorm van openbare sportfaciliteiten niet, of nauwelijks, wordt gebruikt door het publiek dat ons bezocht. Het is daarom, voordat we door de meningen en ideeën gaan, goed om even te reflecteren op het soort bezoekers die wij hebben mogen ontvangen. Dit waren bijna allemaal volwassenen, waarvan de meeste een belangstelling hadden in stedelijke ontwikkeling/de ontwikkeling van Groningen. Dit houdt in dat we geen representatief beeld hebben van de gehele bevolking van de stad. Dat is niet per se negatief,

aangezien we persoonlijke informatie hebben ingewonnen van de experts (professionals en betrokken bewoners), allemaal perspectieven van mensen die bewust letten op de vormen van ruimtelijke kwaliteit. Dit geeft een goede indicatie, en vooral inspiratie, voor de mogelijkheden die er zijn om de openbare ruimte te verbeteren. Maar om een volledig beeld te krijgen van de wensen van de Groninger bevolking zou een grootschaliger of gericht onderzoek nodig zijn, waarbij ook de perspectieven van de minder actieve burgers in kaart worden gebracht.

HOE WIL JIJ BEWEGEN?

Hoe wil jij bewegen? is een project dat is opgebouwd uit drie onderdelen: een workshop, promotiefilmpjes en een website.

Workshop

Tijdens het *Let's Gro* Festival is er in de oude Esprit Winkel een lezing/workshop ruimte ingericht onder de noemer van the Next City. De stand van *Hoe wil jij bewegen?* bestond uit een tafel, drie laptops en een grote kaart van Groningen. Met vier man sterk zijn wij daar gedurende het festival het gesprek aangegaan met de bezoekers. Met de stadskaat ter ondersteuning hebben de bezoekers hun mening gedeeld over de mogelijkheden voor sport en beweging in de openbare ruimte.

Een gezin plaatst hun suggestie op de kaart tijdens Let's Gro's Hoe wil jij bewegen? Workshop.

Filmpjes

Voorafgaand aan het festival hebben wij zes Groningers geïnterviewd over de manier waarop zij de openbare ruimte gebruiken om een actief leven te leiden. Deze filmpjes zijn vervolgens verspreid via sociale media en vertoond tijdens het festival.

Behalve als promotie voor het festival en de vragenlijst kunnen de filmpjes ook gebruikt worden om de inwoners van Groningen bewust te maken van de mogelijkheden tot bewegen in de openbare ruimte.

Website

De website is de plek waar alle algemene informatie over *Hoe wil jij bewegen?* te vinden is. Dit is tevens de plek waar de vragenlijst en de filmpjes te vinden zijn. De website kan op die manier verschillende functies vervullen, namelijk: promotie, informatieverstrekking en dataverzameling. De website zal in ieder geval nog tot september 2016 te bezoeken zijn. Kijk zelf: www.hoewiljijbewegen.nl.

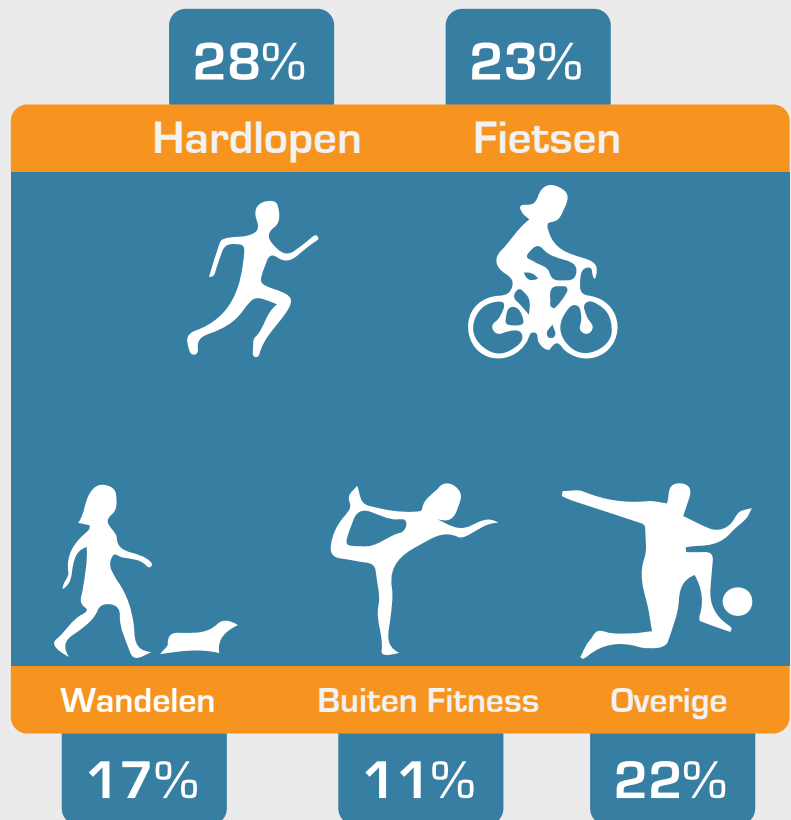
Kernpunten in cijfers

AAN WELKE SPORTEN DOE JE?

Er bestaat een grote diversiteit in de sporten die de respondenten beoefenen. De meest populaire sporten binnen het onderzoek waren: hardlopen, fietsen, wandelen en buiten fitness.

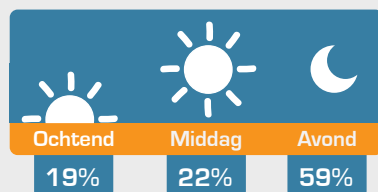
De infrastructuur die gebruikt wordt tijdens de meest populaire sporten kan zowel gebruikt worden om te trainen als voor het functioneel bewegen (fietspaden, stoepen).

Andere sporten die genoemd werden in het onderzoek zijn: mountainbiken, roeien, rugby, voetbal, volleybal, zwemmen, parkour, schaatsen, tennis en yoga.

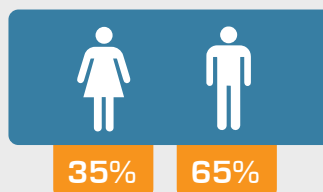
TIJD VAN DE DAG

Op welk deel van de dag sport je meestal?

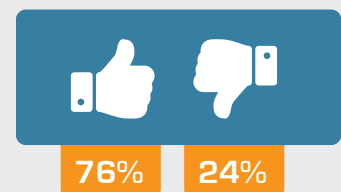
SEKSE

Ben je een vrouw of een man?

TIJD VAN DE DAG

Zijn er voldoende sport faciliteiten of plekken om te kunnen bewegen in jouw buurt/stadsdeel?

Kernpunten op de kaart

Tijdens het festival werden deelnemers uitgenodigd om op een grote kaart hun probleem- en lievelingsplekken aan te wijzen voor het sporten in de stad.

1. Urban pool (openbaar natuurswembad)
2. Heresingel als stedelijk park
3. Micro parkjes
4. Conflict Fietzers-Auto's
5. Mountainbikeroutes
6. Oostelijke ingang voetbalveld
7. Kayak/Kano/Water sport
8. Damsterdiep is "dood"
9. Stedelijk strand en fitness
10. Route langs Oosterhamrikkade
11. Verschillende microparkjes in de buurt
12. Ringweg voor fietsers
13. Free running
14. Breder fietspad
15. Route langs Hoendiep
16. Verlichting

Conclusies

SUGGESTIES

Het *Let's Gro* festival was kort doch vruchtbaar. We hebben veel goede suggesties verzameld, aangedragen door de bezoekers. We hebben alle gesprekken geanalyseerd en kunnen daaruit een aantal conclusies trekken.

We hebben de suggesties onderverdeeld in drie verschillende categorieën:

1. **Fysieke interventies:** concrete suggesties die kunnen worden geïmplementeerd in de nabije toekomst.
2. **Communicatieve interventies:** suggesties die doen nadenken over de manier waarop actief bewegen in de stad word gepromoot.
3. **Conceptuele interventies:** suggesties die kernwaarden aanleveren waaraan gedacht moet worden wanneer nieuwe sportfaciliteiten gepland worden.

Fysieke interventies

Routes

“Voor het hardlopen zouden er meer hardloopverbindingen moeten komen tussen de parken en groengebieden in de stad”

- bewoner Korrewegwijk

Aangezien hardlopen, wandelen en fietsen de meest gebruikelijke vormen zijn van sporten in de openbare ruimte, stellen wij voor om een aantal ‘actieve routes’ aan te wijzen in de stad en deze te voorzien met de randfaciliteiten die het sporten ondersteunen.

Denk hierbij aan een hardloop/wandelroute langs iconische punten in de stad (Bijv. het Groninger Museum, de Universiteit en het Noorder Plantsoen)

Deze routes kunnen dan worden weergegeven op een online kaart.

Ringweg voor fietsers

Ringwegen worden normaliter met auto's geassocieerd, maar in steden waarbij het merendeel van de tochten per fiets plaatsvindt moet men anders gaan denken. In het drukke centrum van de stad zijn er momenteel veel conflicten tussen voetgangers en fietsers. Door een ringweg voor fietsers te creëren, als onderdeel van de slimme routes, kan een deel van het fietsverkeer via de buitenwijken omgeleid worden.

Multifunctionele sportveldjes

Het ontwikkelen van sportveldjes neemt relatief veel ruimte in beslag. Om zoveel mogelijk mensen te dienen is het daarom van belang dat deze veldjes geschikt zijn voor verschillende activiteiten.

Nieuwe mogelijkheden door Forum

De schommels op de grote markt die tijdens het *Let's Gro* festival zijn neergezet waren een groot succes. Het Forum gebouw, dat momenteel onder aanbouw is, zou een goede plek zijn om als actieve locatie in het centrum te worden ontwikkeld.

Tijd- en klimaatvriendelijk

“Goed verlichte semi-overdekte buitensportlocaties. Nu vluchten we soms onder een viaduct bij heftige regen. Verder zijn er maar een paar plekken die 's avonds goed verlicht zijn”

- bewoner Hoornsewijken

Randfaciliteiten creëren -de stad als huiskamer- bijv. openbare toiletten, meer bankjes en overdekkingen in het centrum en op recreatielocaties.

Veel mensen hebben enkel tijd in de ochtend of de avonden om buiten te sporten, rondom het werk. Daarom is goede verlichting op recreatielocaties essentieel.

Zwembad in buitenwater

“Een zwembad in buitenwater, bv. in Eemskanaal of diepenring. Aangevuld met horeca”

- bewoner Beijum

In andere steden, zoals Berlijn en Kopenhagen, is het al te vinden, een openbaar zwembad in buitenwater. In een stad met zoveel water als in Groningen zou het mooi zijn om een grotere nadruk te leggen op deze natuurlijke voorziening.

Hondenuitlaatvelden

Het plaatsen van omheinde hondenuitlaatvelden in de stad, waar mensen hun hond vrij mogen laten lopen, zorgt voor een concentratie van bezoekers op een bepaalde plek. Deze velden kunnen daardoor als een strategisch hulpmiddel fungeren

Een zwembad in buitenwater in de haven't van Kopenhagen, gratis voor iedereen toegankelijk. (Bron: denmark.dk).

om het gevoel van veiligheid op bijvoorbeeld speeltuintjes te vergroten.

Communicatieve interventies

Informatie en communicatie

“Meer informatie/ reclame voor de mogelijkheden, eigenlijk ken ik ze niet”

- bewoner Tuinwijk

Groningen investeert in sportfaciliteiten in de stad. Eén voorbeeld daarvan is de nieuwe buitenfitness in Paddepoel. Als bewoners echter niet weten welke mogelijkheden er in hun wijk zijn om te sporten dan zullen ze deze ook niet gebruiken. Een belangrijk onderdeel van het sporten in de stad is dus het zichtbaar maken van de mogelijkheden die er al zijn.

Online

Informatie over de sport en recreatiefaciliteiten zouden op een duidelijke en toegankelijke manier online te vinden moeten zijn:

1. Een smart phone vriendelijke online kaart waarop alle faciliteiten te vinden zijn.
2. Een open-source data (over de openbare ruimte) voor iedereen online toegankelijk maken.

Omheinde hondenuitlaatplek in Tel Aviv, Israël. Op strategische plekken kunnen deze de sociale controle vergroten. (bron: walla.co.il).

De Groninger spelen

Een jaarlijkse sportdag/weekend voor alle mensen in Groningen, waarbij gebruik wordt gemaakt van de openbare sportfaciliteiten. Dit ter bevordering van het sporten in de stad, hopelijk met als neveneffect het versterken van de sociale cohesie.

Conceptuele interventies

Age friendly - ouderen in beeld

De meeste sportgelegenheden zijn gericht op kinderen, jongeren en mensen van middelbare leeftijd, maar ouderen spelen niet zo gauw een potje voetbal in het park. De eerder genoemde verbindingen tussen de groendelen in de stad en zorgen dat er voldoende bankjes (en eventueel openbare toiletten) zijn.

Wandelervaring

Veel van de bezoekers hebben ons gewezen op het conflict tussen voetgangers en fietsers in het centrum van de stad. Het is belangrijk dat er meer aandacht komt voor de ervaring van de voetganger in de stad. Het grote aandeel fietsers in de stad kan op een deel van de voetgangers een intimiderend effect hebben. Maar ook de vele geparkeerde fietsen op de stoepen kunnen hindernissen vormen voor voetgangers.

Het mooie van het verbeteren van de faciliteiten van voetgangers is dat de stad daardoor ook aantrekkelijker wordt om er te joggen.

Plannen in de stad

De hoeveelheid suggesties die op de grote kaart tijdens het festival geopperd zijn laat zien dat er nog genoeg ruimte is in Groningen voor extra activiteiten.

De meeste sportfaciliteiten hoeven niet buiten de wijken te worden gebouwd, maar juist daarbinnen. Dit zou ze waarschijnlijk ook meer populair maken onder de bewoners.

Denk bij het verbeteren van de faciliteiten in de wijk aan de toegankelijkheid van deze voor ouderen.

VERVOLGONDERZOEK: VRAAG HET DE MENSEN

De workshop heeft laten zien dat de bewoners van de stad vol met goede ideeën zitten over hun stad. Zij zijn het die gebruik zullen gaan maken van de ruimte die de planologen en stedenbouwkundigen ontwikkelen. Het kan daarom verstandig zijn om bij investeringen in de stad gebruik te maken van burgerparticipatie.

GRAAG WILLEN WIJ BEDANKEN:

Jelle Zwart en Rob Bakker, Gemeente Groningen - voor het mogelijk maken van het project.

Hanneke Verbree, Hanze Instituut voor Sportstudies - voor alle hulp die ze ons geboden heeft met de voorbereidingen van het onderzoek en de workshop.

Jonathan Doornenbal, Voor de hulp bij het maken van de filmpjes.

Jeroen Berends, Freek de Bos, Sandrina Scholte, Peter Wind en Martijn de Jong

Posthumus, *Let's Gro* organisatie team - voor alle voorbereidingen van de workshop.
